

BESZÁMOLÓ A VIRTUÁLIS INTÉZET KÖZÉP-EURÓPA KUTATÁSÁRA (VIKEK) TEVÉKENYSÉGÉRŐL 2006–2009

GULYÁS LÁSZLÓ

1. A VIKEK megalapítása

2006 őszén egy PhD-védést követő borozgatás közben a kollégákkal azon keseregtünk, hogy a magyar történész szakma közléte (konferenciák, folyóiratok) mennyire szegényes. Ellentétben más szakmákkal (például a földrajzosok), nagyon kevés a konferencia. Ráadásul szintén kis számú a minőségi folyóirat, és ezek nagy része is egy-egy jól körülhatárolható körhöz köthető, így azokba „homo novus” nem nagyon publikálhat.

Ebből a beszélgetésből született meg az ötlet a „Virtuális Intézet Közép-Európa Kutatására elnevezésű” (rövidítve VIKEK) szakmai fórum létrehozására.

Az ötletet tett követte: 2006 decemberében az alábbi kollégák megalapították a VIKEK-et: *Bertalan Péter, Csüllög Gábor, Gulyás László, Keczer Gabriella, Marjanucz László, Nagy Miklós Mihály, Pintér Attila, Szávai Ferenc, Szónokyné Ancsin Gabriella, Suba János, Tóth István.*

Az intézetnek, mint erre nevével is utaltunk, nincs épülete, nincs önálló költségvetése, nincs fizetett fő állású alkalmazottja, viszont rendelkezik egy nagyon széles szakmai-emberi hálózattal, mely jelenleg több mint száz történészt, regionalistát és geográfust fog össze.

A VIKEK élére ún. Intézeti Tanácsot választottunk, mely a 2006. december 1-jétől 2010. december 1-jéig tartó első ciklusban vezeti az Intézetet. Az Intézeti Tanács összetétele:

- Dr. habil. Gulyás László intézetvezető,
- Prof. Dr. Szávai Ferenc intézetvezető-helyettes,
- Dr. PhD. Keczer Gabriella tanácsstag.

2. A VIKEK tevékenysége 2006 decemberétől 2009 júniusáig

A VIKEK céljai a következők:

1. Szakmai hálózat kiépítése, azaz az azonos területet/témát kutató történészek, regionalisták és geográfusok hálózatba szervezése.
2. Publikációs fórumok megteremtése.
3. Konferenciák szervezése annak érdekében, hogy a szakmai hálózat tagjai személyesen is megismerhessék egymást és a kutatási eredményeket.

2.1. Szakmai hálózat kiépítése

Az alapítókhoz az elmúlt években számosan csatlakoztak, így folyamatosan bővül az a szakmai kör, amelyre a VIKEK tevékenysége kiterjed.

2.2. Publikációs fórumok megteremtése

A VIKEK alapítói és tagjai nagyon fontosnak tartják, hogy minőségi publikációs fórumot teremtsenek a Közép-Európával foglalkozó történészek, regionalisták és geográfusok számára. Ezen törekvés jegyében négy publikációs szintet alakítunk ki, amelyek az alábbiak:

a) Közép-Európai Közlemények (KEK) folyóirat

2008 tavaszán, közel egy éves előkészítő munka után megjelent a Közép-Európai Közlemények első száma (2008/1. I. évfolyam 1. szám, No. 1), 2008 őszén pedig a második szám (2008/2. I. évfolyam 2. szám, No. 2). 2009 májusában adtuk ki a II. évfolyam 1. számát (2009/1 No. 3), a 2009-es év folyamán további három szám megjelenése várható.

Eltökélt szándékunk, hogy minőségi – lektorált és referált – folyóirattá váljunk, ennek biztosítékait az alábbiakban látjuk:

- A történész, a geográfus és a regionalista szakma jeles képviselőiből Tanácsadó Testületet állítottunk fel, mely testület tagjainak véleményét rendszeresen kikérjük lapunk szerkesztése során.
- A Szerkesztő Bizottság felállításakor arra törekedtünk, hogy az ország nagy és fontos egyetemeinek ismert és elismert oktatóit kérjük fel a szerkesztőség tagjainak.
- A folyóiratunkban megjelenő valamennyi cikket a főszerkesztő által felkért két lektor minősíti – ezek általában vagy a Szerkesztő Bizottság vagy a Tanácsadó Testület tagjai közül kerülnek ki –, továbbá valamennyi cikkhez angol nyelvű összefoglalót csatolunk. Ily módon folyóiratunk eleget tesz a MAB által bevezetett „lektorált és referált folyóirat” kategória követelményeinek.

b) Central-European Studies (CET) angol nyelvű folyóirat

A KEK-ben magyarul publikált tanulmányok egy részét angol nyelven is megjelenetjük annak érdekében, hogy kutatási eredményeink a nemzetközi tudományos térbe is eljussanak. A első angol nyelvű szám terveink szerint 2010 márciusában jelenik meg.

c) VIKEK Évkönyv kiadása

2009-től minden évben egy ún. évkönyvet adunk ki, melyben egyrészt beszámolunk az adott év eredményeiről, másrészt az Intézet profiljába vágó tanulmányokat közlünk.

d) 3K (A KEK kis-mongráfiái) könyvsorozat

Ebbe a sorozatba két forrásból várunk kéziratokat. Egyrészt megvédett PhD-disszertációkat, másrészt habilitációs köteteket kívánunk megjelentetni.

2.3. Konferenciák szervezése

A VIKEK tagjai fontosnak tartják, hogy kutatási eredményeiket rendszeresen bemutassák a szakmai közvélemény előtt is. Ennek megfelelően többféle konferenciát szervezünk, ezek az alábbiak:

1. Bekapcsolódunk a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kar Ökonómiai és Vidékfejlesztési Intézete által 2001-ben újjára indított, két évente megrendezésre kerülő (2001, 2003, 2005, 2007, 2009) Európai Kihívások Konferenciába.

2009. október 16-án az **V. Európai Kihívások konferencia** egyik szekcióját, a 11. szekciót (Régiótörténet és gazdaságtörténet) társrendezőként a VIKÉK szervezi.
2. Útjára indítottuk a **„Régiók a Kárpát-medencén innen és túl”** konferenciasorozatot, melyből az elsőt 2007. március 23-án Baján, a másodikat 2009. május 22-én Kaposvárott rendeztük meg.
Bízunk abban, hogy a kaposvári házigazdák – Szávai Ferenc és Bertalan Péter – 2010-ben is nyitottak lesznek a 3. konferencia megrendezésére is.
 3. Szónokyné Ancsin Gabriella 2008-ban elindította a **„Magyarok a Kárpát-medencében”** konferenciasorozatot, melyből az elsőt 2008-ban Szegeden rendezte meg. Terveink szerint 2010-ben sor kerül a másodikra, ismét Szegeden.
 4. Útjára indítottuk a **„Több nemzetiségű államok keletkezése és felbomlása Közép-Európában”** elnevezésű konferenciasorozatot. Ennek első állomásaként 2009. március 6-án megrendeztük **„Az Osztrák–Magyar Monarchia keletkezése, összeomlása és ezek következményei”** konferenciát.

3. A VIKÉK rövidtávú (2009. szeptember–2010. június)

A fent jelzett időszakban az alábbi események megrendezését tervezzük:

- 2009. szeptember 18-án Szegeden a VIKÉK számos tagjának közreműködésével az MTA Regionális Tudományi Bizottságán belül megalakítjuk a Régiótörténeti Albizottságot.
- 2009. október 16-án az **V. Európai Kihívások konferencia** 11. szekciójának – „Régiótörténet és gazdaságtörténet – megrendezése.
- 2009. novemberében (a dátum még egyeztetés alatt) „A Bánság mint régió a török kiverésétől a 21. század elejéig” meghívásos műhelyvita megrendezése.
- 2010. március 5. A **„II. Több nemzetiségű államok keletkezése és felbomlása Közép-Európában”** konferencia Szegeden, **„A jugoszláv államok keletkezése, összeomlása és ezek következményei”** tematikával.
- 2010. június 4. A **„III. Több nemzetiségű államok keletkezése és felbomlása Közép-Európában”** konferencia Szegeden, **„Trianon 90 év után ”** tematikával.
- Mindeközben folyik honlapunk fejlesztése, melynek első verziója a www.vikek.hu címen érhető el.

Befejezésésképpen szeretnénk kihangsúlyozni, hogy a VIKÉK nem zártkörű klubként működik, azaz várjuk történészt, geográfust, regionalistát és közgazdász kollégáink csatlakozását hálózatunkhoz.

Szeged, 2009. június 29.